Todays daf sponsored by Comp-U-Plus the lowest price for Linksys/Cisco and electronics - www.compuplus.com
Lilui Nismas R' Pinchas Ben Eliezer Yaakov Reich A"H

תורה אור

כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה (א) ועד יום הכפורים חוץ [א] מהוצאת שבתות והוצאת י"ט והוצאת בניו לתלמוד תורה שאם פחת פוחתין לו ואם הוסיף מוסיפין לו א"ר אבהו מאי קראה °תקעו בחדש שופר (*בכסא) ליום חגנו *איזהו חג שהחדש מתכסה בו הוי אומר זה ראש השנה וכתיב °כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב מאי משמע דהאי חק לישנא דמזוני הוא דכתיב °ואכלו את חקם אשר נתן להם פרעה מר זוטרא אמר מהכא °הטריפני לחם חקי תניא אמרו עליו על שמאי הזקן כל ימיו היה אוכל לכבוד שבת מצא בהמה נאה אומר זו לשבת מצא אחרת נאה הימנה מניח את השניה ואוכל את הראשונה אבל הלל הזקן מדה אחרת היתה לו שכל מעשיו לשם שמים שנאמר °ברוך ה' יום יום תניא נמי הכי בית שמאי אומרים מחד שביך לשבתיך ובית הלל אומרים ברוך ה' יום יום *א"ר חמא ברבי חנינא הנותן מתנה לחבירו אין צריך להודיעו שנאמר °ומשה לא ידע כי קרן עור פניו מיתיבי °לדעת כי אני ה' מקדשכם אמר לו הקב"ה למשה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה ואני מבקש ליתנה לישראל לך והודיע אותם מכאן אמר רבן שמעון בן גמליאל הנותן פת לתינוק צריך להודיע לאמו לא קשיא הא במתנה דעבידא לאגלויי הא במתנה דלא עבידא לאגלויי שבת נמי מתנה דעבידא לאגלויי מתן שכרה לא עבידא לאגלויי: אמר מר מכאן אמר רשב"ג הנותן פת לתינוק צריך להודיע לאמו *מאי עביד ליה שייף ליה משחא ומלי ליה כוחלא והאידנא דחיישינן לכשפים מאי אמר רב פפא שייף ליה מאותו המין א"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי כל מצות שנתן להם הקב"ה לישראל נתן להם בפרהסיא חוץ משבת שנתן להם בצנעא שנאמר °ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם אי הכי לא ליענשו נכרים עלה שבת אודועי אודעינהו מתן שכרה לא אודעינהו ואי בעית אימא מתן שכרה נמי אודעינהו נשמה יתירה לא אודעינהו *דאמר ר' שמעון בן לקיש נשמה יתירה נותן הקב"ה באדם ערב שבת ולמוצאי שבת נוטלין אותה הימנו שנאמר °שבת וינפש כיון ששבת ווי אבדה נפש: עושה אדם תבשיל מערב יום טוב: אמר אביי *לא שנו אלא תבשיל אבל פת לא מאי שנא פת דלא אילימא מידי דמלפת בעינן ופת לא מלפתא והא דייסא נמי דלא מלפתא דאמר ר' זירא *הני בבלאי טפשאי דאכלי נהמא בנהמא ואמר רב נחומי בר זכריה משמיה דאביי מערבין בדייסא אלא מידי דלא שכיח בעינן ופת שכיחא ודייסא לא שכיחא איכא דאמרי אמר אביי לא שנו *אלא תבשיל אבל פת לא מאי טעמא אילימא דמידי דלא שכיח בעינן ופת שכיחא והא דייסא לא שכיחא ואמר רב נחומי בר זכריה משמיה דאביי אין מערבין בדייסא אלא [ב]מידי דמלפת בעינן ופת לא מלפתא ודייסא נמי לא מלפתא דאמר ר' זירא הני בבלאי טפשאי דאכלי נהמא בנהמא תני ר' חייא [ג]עדשים שבשולי קדרה סומך עליהן משום עירובי תבשילין והוא דאית בהו כזית אמר רב יצחק בריה דרב יהודה [ד]שמנונית שעל גבי הסכין גוררו וסומך עליו משום עירובי תבשילין והני מילי דאית בהו כזית אמר רב אסי אמר רב **דגים קטנים מלוחים אין בהם משום בשולי נכרים אמר רב יוסף [ו]ואם צלאן נכרי סומך עליהם משום עירובי תבשילין ואי עבדינהו נכרי כסא דהרסנא אסור פשיטא מהו דתימא

הרסנא

תהלים פא
שם
בראשית מז
משלי ל
תהלים סח
שמות לד
שם לא
שם
שם

כל מזונותיו של אדם · כל מה שעתיד להשתכר בשנה שיהא ניזון משם קצוב לו כך וכך ישתכר בשנה זו ויש לו ליזהר מלעשות יציאה מרובה שלא יוסיפו לו שכר למזונות אלא מה שפסקו לו: חוץ מהוצאת שבתות · אותה לא פסקו לו מה ישתכר לצרכה ומוסיף הוצאה אלא לפי מה שרגיל מגלגלים לו לשעה או לאחר שעה: פוחתין לו · כלומר ממלאין לו שכר מועט: מאי קראה · שקוצבין מזונות בראש השנה: שהחדש מתכסה בו · שהלבנה מתכסה בו שאינה נראית לכל אדם אלא שחרית ליושבי מזרח וערבית ליושבי מערב כדאמר בר"ה (דף כ:) עשרים וארבע שעות מתכסה סיהרא: הוי אומר זה ר"ה · דאלו שאר י"ט כבר נתמלאה הלבנה במקצת ונראית בכל מקום: בכסה ליום חגנו · אבחדש קאי תקעו בחדוש הלבנה שופר בשעה מתכסה ביום חגנו: ואוכל את הראשונה · נמצא אוכלה לזו כדי שתהא היפה נאכלת בשבת דהויא לה אכילתה של הראשונה לכבוד שבת: לשם שמים · בוטח שתזדמן לו נאה לשבת: מחד שביך לשבתך · מאחד בשבת שלך הוי לבך לשבת הבאה: יום יום · יעמס לנו את צרכינו ועזרתנו: אינו צריך להודיעו · לומר שלא יהא זה יושב ותוהה מהיכן בא אליו דבר זה: ומשה לא ידע · אלמא נתן לו הקב"ה קרן עור פנים ולא הודיעו: לדעת כי אני ה' וגו' · רישיה דקרא אך את שבתותי תשמרו ומאי לדעת רוצה אני שתודיעם מה מתנה טובה אני מבקש ליתן להם: צריך להודיע את אמו · לעשות לו אות וסימן שאם יאכלנו קודם שיבא לאמו תראה את האות ותשאלנו מי עשה לך כך והוא יאמר פלוני וגם נתן לי פת ומתוך כך ידעו אביו ואמו שהוא אוהבם ותרבה חבה ורעות בישראל: דעבידא לגלויי · כגון קרן פנים דמשה שאודיעוהו הרואין לא צריך הנותן להודיעו: ומלי ליה כוחלא · נותן כחול סביבות עיניו: לא (*נענשו) נכרים עלה · ולכן אשכחן* שאמר הקב"ה להענישן על התורה ועל המצות דכתיב וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן (דברים לג) וכתיב אלוה מתימן יבא (חבקוק ג): נשמה יתירה · רוחב לב למנוחה ולשמחה ולהיות פתוח לרוחה ויאכל וישתה ולא נפשו קצה עליו: וינפש · דרשינן ליה אוי על הנפש שהלכה לה: לא שנו · דהוי עירוב: דמלפת · לפת בעינן דמוכחא מלתא דעבדי לשבת: ופת לא מלפתא · הלכך לא מוכחא מלתא היא שהרי בכל יום יש לחם: בבשולי קדרה · בגומא בלא מתכוין: סומך עליהם · מערב יום טוב לשם עירוב ולא אמרינן לא חשיבי ובטלי: גוררו · מערב יום טוב: אין בהם משום בשולי נכרים · שגזרו חכמים בבשולי נכרים משום התנה ועל שנאכל כמו שהוא חי לא גזרו על בשולו דכיון שנאכל כמו שהוא חי לאו בשול דלא אהני מידי ולאו נאכלין על ידי מלחן מיים: סומך ישראל עליהן · דהא שרו באכילה: כסא דהרסנא · מטוגן בשמן קרבי דגים ובקמח: אמידי · דקמח אין נאכל כמו שהוא חי לפיכך יש בו משום בשולי נכרים:

הרסנא

כל מזונותיו של אדם קצובים כו' והוצאת בניו לתלמוד תורה · פר"י הכל נפקי מקראי דלעיל מזונותיו דשבת כדאמר לוו עלי ואני פורע תורה דכתיב חדות וחדות היא תורה דכתיב פקודי ה' ישרים משמחי לב (תהלים יט):

איזהו חג שהחדש מתכסה בו וכו' · פרש"י שהלבנה אינה נראית וקשה לפי' זה דהוה ליה למימר שהלבנה מתכסה לכך *פר"ת [פר"ח] מוזמן בו כלומר שרגיל לבא בו וכסא לשון זמן כמו ליום הכסא יבא ביתו (משלי ז) ורבינו משולם פירש מתכסה שלא היה שעיר של ר"ח קרב בו והקשה רבינו תם דבתוספתא *קאמר דקחשיב (*ל"ז) שעירים בשנה וקא חשיב י"ב שעירים דראשי חדשים ולא מצינו י"ב אם לא היה שעיר דר"ח דר"ה והשיב לו רבינו משולם דלא עלה על לבו לומר כן אלא היתה דעתו דלא מפרש קרא בהדיא של ראש חדש דראש השנה דכתיב בפינחס מלבד עולת החדש ותפלה לא הזכיר וי"מ מתכסה שאין מזכירין אותו במוסף דראש השנה ור"ת היה אומר שהלכה הואיל והיה קרב מזכירין אותו במוסף דראש השנה ותקן ר"ת לומר במוסף מלבד עולת החדש וגו' וכן תקן לומר שני שעירים כהלכתן וגו' שעיר אחד של ראש חדש ושעיר אחד של ר"ה:

אמר

מסורת הש"ס

נ"ל בכסה

ר"ה ח. סנהדרין יא: ע"ש

שבת י:

[שם פ"ט]

תענית כז:

[נעמנו]

[ע"ז כב: פ"ט]

נדרים מט:

פ"ט לה

הגהות הב"ח

(א) גמ' קצובין לו מר"ה (ועד יום הכפורים) תא"מ ונ"ב פ"א ועד ראש השנה:

עין משפט נר מצוה

ז א ב מיי' פי"ו מהל' יו"ט הלכה ג סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סימן תקכז סעיף ד:

ח ג ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף ה ו:

[ועי' תוס' ר"ה ח: ד"ה שהחדש]

[לי"ב]

ט ה מיי' פי"ז מהל' מאכלות אסורות הלכה יז סמג לאוין קמח טוש"ע יו"ד סימן קיג סעיף יב:

י ו מיי' פי"ו מהלכות יו"ט הלכה ד סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סימן תקכז סעיף ה:

[וע"ע תוספות עירובין מ. ד"ה זכרון ותוספות ר"ה ח: ד"ה שהחדש ועוד שם בתוספות לג. ד"ה אילימא]

[פי' תוספות לקמן יז: ד"ה אמר רבא]

רבינו חננאל

כל מזונותיו של אדם של כל השנה קצובין לו מראש השנה חוץ מהוצאת שבתות והוצאת ימים טובים והוצאת בניו לת"ת שאם פיחת פוחתין לו ואם הוסיף מוסיפין לו ואמרינן מאי קרא תקעו בחדש וגו' כי חק לישראל הוא והאי חק מזונות הן כדכתיב הטריפני לחם חקי וכתיב ואכלו את חקם שמאי הזקן היה אוכל כל ימיו לכבוד שבת הלל הזקן מדה אחרת היתה בו שהיו כל מעשיו לשמים ואומר ברוך ה' יום יום תניא בש"א מחד שבא לשבתא ובה"א ברוך ה' יום יום הנותן מתנה להכיר מלתא דעבידא לאגלויי היא וא"צ להודיע כדכתיב ומשה לא ידע כי קרן עור פניו ואע"ג דכתיב בשבת לדעת כי אני ה' מקדשכם משמע דהנותן צריך להודיע משום דמתן שכרה לא עבידא לאגלויי היא וכל מצות נתנה בפרהסיא חוץ מן השבת שנתנה בצנעא שנאמר ביני ובין בני ישראל ואסיקנא השבת ומתן שכרה אודעינהו נשמה יתירה לא אודעינהו כדריש לקיש דאמר נשמה יתירה נותן הקב"ה באדם בע"ש שנאמר כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי כלומר כל שנבראו בעולם להתענג מהן נשתהו ביום השביעי נבראו ומתהוותו ומתגדלות בשבת וכיון ששבת ווי אבדה נפש כלומר נתפששה הנשמה. והנותן פת לתינוק צריך להודיע לאמו כלומר שייף לו מאותו המין. [illegible] תבשיל פירו"ש לא שנו אלא תבשיל דבעינן מידי דמלפת אבל פת ודייסא לא דלא מילפתא ואמ"ר זירא בבלאי טיפשאי אכלי נהמי בנהמא כלומר הדייסא פת היא. תני ר' חייא עדשים שבשולי קדרה סומך עליו משום עירובי תבשילין והוא דאית ביה כזית ושמנונית שע"ג הסכין. אם יש בה כזית. גוררה וסומך עליה משום עירובי תבשילין וכזית שאמרו בין לאחד בין למאה והאי דתנינן תבשיל זה אפילו שלוק או צלי או מבושל ואפילו קולי"ס האספנין שנתן עליו חמין מעיו"ט [illegible] ושמנונית אין לו שיעור. אוקימנא אין לו שיעור למטה פי' לא יהיה פוחת מכזית אבל למעלה כלומר ביותר מכזית אפילו אלף ויותר אין לו שיאמר דיי. ואמרינן דגים קטנים מלוחים אין בהם משום בישולי נכרים כלומר מליחתם היא בישולם והנכרי לא בשל כלום כי כבר מבושלין הן וקי"ל כל שאינו עולה על שלחן מלכים ללפת בו את הפת וזה מפורש בפרק אין מעמידין וכן [illegible]

הגהות מהר"ב רנשבורג [illegible] לאסור ר"ס ס' ל' וגם נלמד גם ר"ת · ובפירש"י אלא שמכירו אלו כלנו כנודלא י"ט ור"ת לעיקרי מוסף כולימא [illegible] שם · ובמיפרי שלא מכירו [illegible] אולא השית [illegible] ונ"ע:

Copyright (c) www.e-daf.com